

21. Què diuen els evangelis apòcrifs?

Entre els evangelis apòcrifs, que van proliferar a l'Església el s. II i posteriorment, hi ha fonamentalment de tres classes: aquells dels quals només han quedat alguns fragments escrits en paper i s'assemblen bastant als canònics, aquells que es van conservar complets i narren amb sentit piadós coses sobre Jesús i de la Mare de Déu, i aquells altres que posaven sota el nom d'un apòstol doctrines estranyes distintes de les que l'Església creia per la veritable tradició apostòlica.

04/06/2006

Els primers són escassos i tot just no diuen res de nou, potser perquè es coneix poc del seu contingut. A ells pertanyen els fragments del “Evangeli de Pere” que narren la passió.

Entre els segons, el més antic és l'anomenat “Protoevangeli de Jaume”, que narra l'estada de la santíssima Verge en el Temple des que tenia tres anys i com va ser designat sant Josep, que era vidu, per a fer-se càrrec d'ella quan va complir els dotze anys. Els sacerdots del Temple van reunir tots els vidus i un prodigi en la vara de Josep consistent que d'ella va sorgir una coloma va fer que ell fos el designat. Altres apòcrifs més tardans que recullen la mateixa història, com el “Pseudo Mateu”, contenen que la vara va florir

miraculosament (N. del T.: tal com es representa a “Els Pastorets”). També es deté el “Protoevangeli de Jaume” a contar el naixement de Jesús quan sant Josep anava amb Maria cap a Betlem. Narra que el sant patriarca va buscar una llevadora, la qual va poder comprovar la virginitat de Maria durant el part. En una línia semblant, altres apòcrifs com el “Nativitat de Maria” es deté a narrar el naixement de la Verge de Joaquim i Anna, quan aquests eren ja ancians. La infància de Jesús i els miracles que feia sent nen els conta el “Pseudo Tomàs”, i la mort de sant Josep és el tema principal de la “Història de Josep el fuster”. Els apòcrifs àrabs de la infància, ja més tardans, fixen l'atenció en els Reis Mags, dels quals en un apòcrif etiòp es donen fins i tot els noms que s'han fet tan populars. Un motiu molt repetit en altres apòcrifs, com l'anomenat “Llibre del repòs” o el “Pseudo Melitó”, va ser la mort i l'assumpció de la Mare de Déu,

explicant que va morir envoltada dels apòstols i que el Senyor va transportar el seu cos en un carro celeste. Totes aquestes llegendes piadoses van circular amb profusió durant l'Edat Mitjana i van servir d'inspiració a molts artistes.

Altres tipus d'apòcrifs són els que proposaven doctrines herètiques. Els Pares de l'Església els citen per a rebatre'ls i, amb freqüència, els designen pel nom de l'heretge que els havia compost, com els de Marció, Basílides o Valentí, o pels destinataris als quals anaven dirigits, com el dels Hebreus o el dels Egipcis. Altres vegades els mateixos sants Pares acusen aquests heretges de posar les seves doctrines sota el nom d'algun apòstol, preferentment Jaume o Tomàs. Les informacions dels sants Pares s'han confirmat amb l'aparició d'unes quaranta obres gnòstiques a Nag Hammadi (Egipte) el 1945. Normalment presenten presumptes

revelacions secretes de Jesús que no tenen cap garantia. Solen imaginar Déu Creador com un déu inferior i pervers (el Demiürg), i l'adquisició de la salvació per part de l'home a partir del coneixement de la seva procedència divina.

Bibliografia: Aurelio de Santos, *Los evangelios apócrifos* . BAC. Madrid 1993 (vuitena edició).

Gonzalo Aranda

pdf | document generat
automàticament des de [https://
opusdei.org/ca-ad/article/21-que-diuen-
els-evangelis-apocriefs/](https://opusdei.org/ca-ad/article/21-que-diuen-els-evangelis-apocriefs/) (16/03/2026)